

Síðsøga

Óli Jacobsen

1. partur

MAMMA MISTI VERFAÐIR, MANNIN OG SON Í EINUM ÁRI

ESMAR FUGLØ var kendur skipari og vinnulívsmaður. Hann var eisini framúr frásøgumaður. Hetta fáa okkara lesarar eisini gleði av

Esmar var føddur í 1910 á Viðareiði. Hann doyði í 1994. Í 1985 hevði hann fingið Marius Johannesen at hjálpa sær at skriva niður brot úr lívssøgu síni. Í 1995 varð hetta rit, "Okkurt á leið míni", prentað í nøkrum eintøkum, sum Esmar lat vinum og kenningum. Tískil kom tað ikki í bókahandlarnar.

Eg eri ein av teimum hepn, sum er komin at eiga hetta rit. Haldi at lesarar okkara eiga eisini at fáa gleði av tí. Tí fara vit at hava tveir partar av søguni hjá Esmari. Hetta er fyrst og fremst ein framúr lýsing av mammuni. Mamma Esmar var eins og nógvar aðrar mammur ein ímynd av teimum veruligu hetjunum í Føroyum.

Esmar: Barna- og ungdomsár

Abba mín kom úr Suðurstovu í Hattarvík. Hann kom til Viðareiðis og giftist við eini 23 ára gamlari einkju úr Fornlendi. Tey fingi sjei børn, pápi mín var elstur. Mamma kom undan Garðsenda í Hósvík, hon var av Tødneshólkinum. Hon kom norður til Viðareiðis til jarðarmóðurina at tæna. Jarðarmóðurin mátti hava arbeiðsgentu, tí hon mátti ikki gera fjósarbeiði.

Tíðliga fekk eg at siggja, hvussu harða lagnu mamma mín skuldi fáa. Foreldur míni giftust nakað áðrenn aldaskiftið. Tá pápi var elsti sonur, giftust tey inn uppi á Lagi. Tað var so mikið av jørð í húsinum, at tey kundu hava kúgv og fáa nakrar seyðir um heystið. Pápi átti seks systkin, sum skjótt giftust út. Øll blivu tey verandi á Viðareiði.

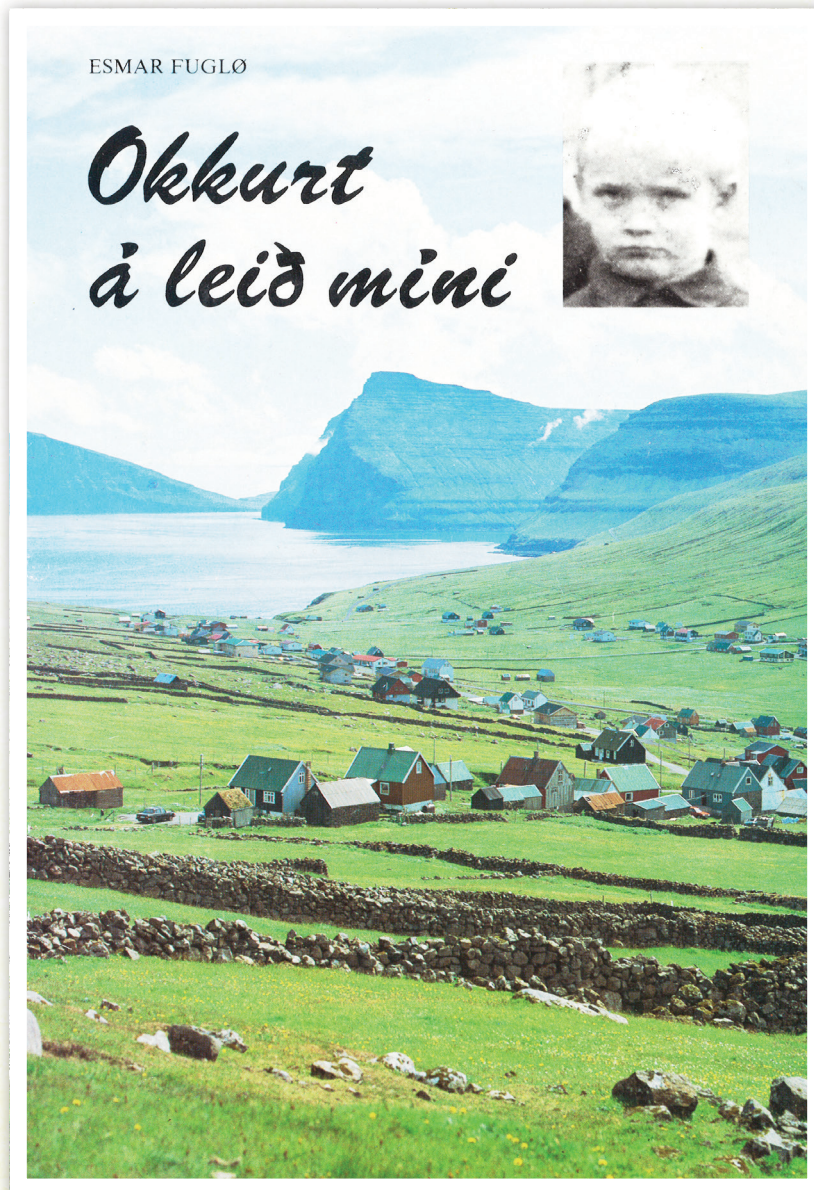
Pápi róði út og var vaktarmaður á prestbátinum. Nøkur ár róði hann út á Vopnafjørðinum í Íslandi, og nøkur ár var hann til skips við beiggja sínum, Magnus Fugl, sum átti og førði sluppina Viðoy.

Foreldur míni komu at mynda eitt húski við sjei børnum. Eg var yngstur, føddur í 1910.

Feigdin vitjar

Tá fyrri veraldarbardagi byrjaði í 1914 vóru børnini komin nakað ávegis. Elsti sonurin, Jákup, var farin til Havnar at læra til skómakara. Tann næstelsti, Hans Petur, var farin at sleppa við á flot. Elsta systirin, Elin María, var farin til Fugloyar at tæna, so nú skuldi farið at lætna við húsarhaldinum.

Nú hendi tað óvæntaða, at svárar royndir raktu heim okkara.

Viðareiði og Esmar sum smádrongur

Í november 1916 bleiv pápi sjúkur. Tað segðist at vera fírasjúkan, men ein dagin helt hann seg vera so frægan, at hann kundi fara á flot. Teir máttu koma aftur at landi við honum, tí hann lammaðist. Sagt varð, at tað var fírasjúkan, sum var sligin niður eftir. Hann andaðist 29. november sama ár, 49 ára gamal.

Eg kann hóma døpru myndina av okkum systkjunum uttan um mammu á grøvini. Har stóð hon eftir við sjei børnum.

Níggju mánaðir seinni, 23. september 1917,

lá abbi deyður framman fyri seingina, 74 ára gamal.

Elsti beiggin, Jakku, blívur, meðan sorgin tyngir heimið, smittaður av tuberkulum og lagdur inn á Sanatoriið. Mamma fekk at vita, at ein møguleiki var, at hann kundi møguliga verða lektur við at fara til Keypmannahavnar og fáa skurðviðgerð.

Mamma vildi gera tað sum gerast kundi. Vit áttu nakrar gyllin, og hon valdi heldur at læna í sparikassanum upp á teir, enn at selja jørðina.

Hans Jacob Fugl, pápi Esmar

Tískil kundi Jakku koma niður og fáa skurðviðgerð. Men tað var til ongan bata, og hann varð sendur upp aftur til Viðareiðis. Eg minnst, hvussu bleikur hann var, og bara 17 dagar eftir, at abbi var deyður, doyði Jakku. Mamma misti tískil innan 10 mánaðir verfaðirin, mannin og elsta sonin.

Prestur hjálpti í neyðuni

Tað kundi ikki dyljast í bygdini, hvussu tað stóð til heima hjá okkum. Eg minnst serliga prestin, Niels Peter Falkvard, sum var prestur á Viðareiði frá 1917-1927. Hann kom inn til okkara ein av døgunum áðrenn Jakku andaðist. Hann fór yvir til songina og spurdi, hvussu hann hevði tað. Hann svaraði. "Jeg har det godt. Herren er min hyrde, og mig fattes intet."

Tá kom ein løta, sum eg ikki dugi at siga frá við penninum. Mamma og prestur stóðu har. Eg tori at siga, at hann syrgdi við teimum syrgjandi og bleiv ein vinur av húsi okkara.

Eina ferð seinni bað mamma meg fara oman í Ónagerði at gjalda eitt lamb, sum vit høvdu keypt úr prestagarðinum. Tað kostaði 15 kr. Eg fekk trýggjar fimmkrónuseðlar við mær. Eg kom heldur smoykin inn til prestin. Hann segði við Malenu, sum helt hús hjá honum, at